

Årsrapport 2020 – kortversjon

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling – «Lindring i nord» Váidudandivššu guvllolaš gealbobálvalus

Helseregion Nord

Beskrivelse av kompetansetjenesten, formål, innhold og avgrensning.

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling – «Lindring i nord» (LIN) - er en av fire regionale kompetansetjenester i Norge. Formålet med kompetansetjenesten er å styrke kvaliteten på lindrende behandling i regionen og bidra til at alvorlig syke og døende, og deres pårørende, får et best mulig behandlings- og omsorgstilbud, uavhengig av bo- og oppholdssted.

LIN er organisatorisk plassert i Kreftavdelingen, klinikk for Kirurgi-, kreft- og kvinnehelse (K3K), UNN-Tromsø. LIN utgjør FOU delen av det regionale palliative senteret. Kreftavdelingen har palliativt team, men mangler sengeenhet (planlagt oppstart 2021).

Hovedoppgaver:

- Kompetanseheving gjennom undervisning, veiledning, informasjon og implementering av palliative verktøy.
- Bidra til et helhetlig organisert lindrende tilbud gjennom nettverksarbeid, gode pasientforløp og systematisk oppbygging av det palliative tilbudet i spesialist- og kommunehelsetjenesten.
- Fagutvikling og forskning.

Målgruppen for tjenesten er alle typer helsepersonell som arbeider med lindrende behandling til voksne pasienter i primær- og spesialisthelsetjenesten. Et eget tilbud med palliative team til barn er under oppbygging i Norge, og LIN har etablert kontakt med Barneavdelingen ved UNN som står for dette tilbudet.

LIN har egne forskningsprosjekt og deltar i nasjonale prosjekt. Kompetansetjenestens referansegruppe har to årlige digitale møter. Flere ansatte har nasjonale oppgaver.

Covid-19 pandemien medførte endringer i gjennomføring av flere aktiviteter i 2020. Der det har vært mulig er planlagt undervisning og møter avviklet digitalt. Tre medarbeidere var i perioder engasjert i pandemiberedskapen i kreftavdelingens sengepost, og bidro i avdelingen i sommeravvikling. LIN utarbeidet «Prosedyre for lindrende behandling ved Covid-19» for primær- og kommunehelsetjenesten i nord.

Bemanning og kompetanse.

Det er 4,5 stillinger i kompetansetjenesten, men vi har pr. i dag kun lønnsmidler til 4,2.

Bente Ervik	Leder, kreftsykepleier, PhD 100 %
Bodil Trosten	Kreftsykepleier, MA helsefag 100 %
Jorunn Larsen	Kreftsykepleier, 100 %
Sølvi Hall	Kreftsykepleier, 20 %, Helgelandssykehuset Mo i Rana
Sigve Andersen	Overlege, PhD, 50 %, 50 % førsteamanuensis UiT
Tom Dønnem	Overlege/forsker, PhD 10 %, hovedstilling professor UiT
Overlegeressurs Kreftavd.	20 %
Delvis ubesatt	Sekretær 20 %, avsluttet september 2020

Undervisning og målgruppe.

LIN underviser ved egne og andres kurs, ved nettverksmøter, fagdager og ved universitet og høyskoler. Vi når flest (spesial)sykepleiere og helsefagarbeidere, men også leger og annet helsepersonell. I 2020 ble undervisningen i all hovedsak gjennomført digitalt, noen arrangement ble avlyst eller utsatt. For 2020 har vi:

- Undervist ved dagskurs og enkelttimer i kommune- og spesialisthelsetjenesten
- Gjennomført fordypningstema, implementering palliative verktøy
- Gjennomført nettverksmøter for ressursykepleiere i kreft og lindrende behandling, eHelse og faglig fordypning enkelttema i kommunehelsetjenesten
- Undervist ved Universitet og høyskoler, drevet veiledning og sensurering i medisin- og helsefagutdanninger

Informasjon og veiledning.

Nettsider og nyhetsbrev.

Vi arbeider kontinuerlig med å gjøre fagstoff tilgjengelig for helsepersonell. Her samarbeider vi med de andre regionale kompetansetjenestene i Norge, avdelinger ved UNN og palliativt team

- Oppdatering av lister over ressursykepleiere på nettsider www.unn.no/lin
- Praktisk palliasjon www.unn.no/lin. Nye områder i 2020 er verktøy knyttet til forhåndssamtaler, palliative planer og pårørende CSNAT.
- Nyhetsbrev distribueres tre ganger årlig til ressurspersoner i regionen www.unn.no/lin

Tilskudd til lindrende behandling i kommuner fra Helsedirektoratet.

LIN vurderer søknader i samarbeid med Fylkesmannen i Troms. I 2020 var det 23 søknader, 19 kommuner fikk enten nye midler og/eller overføring av tidligere tilskudd. Alle prosjektledere er kontaktet pr. telefon og noen prosjekt er fulgt tettere opp.

Organisering og nettverk.

LIN driver fire nettverk for ressursykepleiere i kreft og lindrende behandling knyttet til de ulike helseforetakene, og nettverk for lindrende/palliative senter i sykehus.

Nettverket for ressursykepleiere i kreft og lindrende behandling.

Nettverkene er en arena for kompetanseheving, informasjon og samarbeid på tvers av nivåer i helsetjenesten. Nesten alle kommuner og sykehus har en eller flere ressurspersoner i nettverkene. Oversikt finnes på www.unn.no/lin.

Det er to møter årlig i hvert foretak, et fellesmøte og et møte knyttet til lokalsykehusene. Fellesmøtene gjennomføres i samarbeid med Kreftforeningen, region nord. De lokale møtene drives i et tett samarbeid lokalsykehusene, men LIN har fortsatt hovedansvar for å drive nettverkene.

I 2020 ble alle de planlagte fysiske møtene omgjort til digitale møter, totalt 13 møter ble gjennomført og Kreftforeningen deltok også på de lokale møtene.

Nettverk palliative senter i sykehus.

Det er gjennomført et digitalt møte for palliative senter i sykehus. LIN søker nye midler 2021, og forhåpentligvis er det mulig også å møtes fysisk.

Annet

Deltagelse i råd og utvalg og samarbeid.

LIN har et stort geografisk område og mange oppgaver fordelt på få personer. Som et av fire regionale kompetansetjenester i landet er det forventet og viktig at vi bidrar i nasjonale prosesser.

Nasjonalt:

- Revidering av Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen
- Samarbeid om koder i palliasjon
- Samarbeid om utvikling av innhold på nettsider for kompetansetjenestene
- Referansegruppe «*Livets siste dager*»
- Årlig møte mellom de fire Regionale kompetansetjenestene

Regionalt og lokalt samarbeider LIN med:

- Kreftforeningen, region nord
- UNNs responscenter ifm COVID-19, utvikling av prosedyre
- Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjeneste i Troms og Finnmark
- Helse Nord, deltar i fagråd kreft og utarbeidelse av ny regional kreftplan
- Fylkesmannen i Troms og Finnmark om tildeling av kompetansemidler

Palliasjon UNN

UNN arbeider med å etablere et fullverdig regionalt palliativt senter med senger, dvs et klinisk tilbud ut over det palliative teamet og LIN. En arbeidsgruppe har utarbeidet forslag til organisering. Denne er presentert for eiere av prosjektet og Direktørens ledergruppe i 2020. Klinikksjef i K3K har bedt Kreftavdelingen å etablere 2 lindrende senger (i Kreftavdelingen, som en start i arbeidet mot etablering av et større senter.

Stortingsmelding i palliasjon. De regionale kompetansetjenestene samarbeidet om innspill til høring i Helse- og omsorgskomiteen om ny Stortingsmelding i palliasjon, skriftlig og muntlig innlegg.

E-læringskurs – Palliasjon ved covid 19, utviklet av Aldring og helse i samarbeid med de regionale kompetansetjenestene

Telefon- og mailhenvendelser handler i hovedsak om symptomlindring, organisering av tjenesten, og spørsmål om konkrete pasientsituasjoner. Vi samarbeider med palliativt team om flere av henvendelsene.

Forskning.

Egne prosjekt og bidrag i lokale og nasjonale prosjekt.

- «Rural palliative care» - from the perspective of health care professionals. Ervik, B. og Johansen ML.

- «Vardesenteret» - dets rolle i den totale kreftomsorgen for pasienter og pårørende. Ervik, B og Andersen, S, Skirbekk, H og Dønnem, T.
- PalliON, Palliative Care in Oncology, nasjonal klinisk multisenterstudie, OUS, UNN kontrollsykehus.
- PRC Hjernemetastasesstudie. Pasient- og pårøndererfaringer, OUS, LIN deltar ift pårørende erfaringer
- Evaluering av pakkeforløp for kreft (EPAK), nasjonal studie, SINTEF. LIN bidrar ift pasienterfaringer.
- Bedre livskvalitet og funksjon for eldre som får strålebehandling, Sykehuset Innlandet, bidrag ift delpakke om pasienterfaringer.
- Kartlegging av kreftlegers kunnskap om fysisk aktivitet, lege i LIN er biveileder.

Publikasjoner og presentasjoner.

Forskerne i LIN er medlem av *European Palliative Care Research Centre (PRC)*, og leder deltar i forskningsnettverk «*Palliasjon i primærhelsetjenesten*».

Ervik, B., Andersen, S., Skirbekk, H., Dønnem, T. (2020). Evaluating a centralised cancer support centre in the remote region of Northern Norway. *Rural and remote health*, Vol 20:6016. (3) s. 1-7

Ervik, B., Brøndbo, B., Johansen, M-L. (2020). Adapting and Going the Extra Mile: A Qualitative Study of Palliative Care in Rural Northern Norway From the Perspective of Healthcare Providers. *Cancer Nursing*, 24 mars DOI 10.1097/NCC.0000000000000815

Hjermstad, M., Aas, N., Andersen, S. mfl. (2020) PALLiON – PALLiative care Integrated in ONcology: study protocol for a Norwegian national cluster-randomized control trial with a complex intervention of early integration of palliative care. *Trials* vol 21; 303.

Ervik, B. (2020) Nasjonale faglige råd for lindrende behandling i livets slutfase. *Utposten*. Vol 49.(2) s. 24-26.

Kaasa, S., Andersen S., Broen P. mfl. (2020) De er døende. Gi dem lindring. *Dagbladet*. 10. aug. Kronikk

Fasting, A. Staats, K., Fosse, A., Ervik, B., Sørstrøm, A.K. (2020). Palliasjon: Forskning i primærhelsetjenesten må til. *Dagens medisin*. Kronikk

Sollid, MI, Melby, L. Ervik, B m fl. (2020) Quality of care from the perspective of elderly cancer patients receiving radiotherapy. NIRO konferanse (Network in Radiation Oncology), januar. Poster.

Fagutvikling og prioriterte utviklingsprosjekt.

- Revidering av *Håndbok i lindrende behandling* (i samarbeid med andre fagpersoner).
- *Lindrende senger i sykehjem*, videreutvikling av mastergradsoppgave til fagartikkel og nye fagutviklings- og/eller forskningsprosjekt.
- *Forhåndsamtaler og palliative planer*. Utarbeidet informasjon til nettsidene www.unn.no/lin gjennomført digital undervisning med aktuelle kommuner. Planlegger informasjon og implementering flere steder 2021.
- *Palliasjon for andre diagnoser enn kreft*. Tema på aktuelle kurs, inkludert ulike sengeposter i sykehusene, planlagt informasjon om palliasjon ved fire ulike avdelinger ved UNN Tromsø.
- Kurs i palliasjon for leger, påbegynt samarbeid med Samhandlingsenheten ved UNN-Tromsø, utsatt pga pandemi.

- Oppfølging/besøke palliative senter i sykehus, fysiske møter utsatt pga pandemi.

I NOU 2017:16 På Liv og død ble noen tema/områder framhevet for videre arbeid.

- *Systematisk pårørendearbeid* spesielt knyttet til «Carer Support Needs Assessment Tool» (CSNAT), tre av kompetansetjenestene samarbeider ift innføring. LIN har utarbeidet informasjon for nettsiden og bidrar ved ønske om innføring.
- *Barnepalliasjon*, etablert kontakt med Barneavdelingen ved UNN-Tromsø.

Vurdering av aktivitet og utfordringer.

LIN har hatt redusert bemanning i deler av 2020 bl.a, pga. covid-19. Kjerneoppgavene innen undervisning, veiledning og nettverksarbeid er så langt so mulig gjennomført digitalt. Større oppgaver som Palliasjon i UNN er prioritert, oppdatering av Håndboken er delvis satt på vent. Vi har et stort utadrettet arbeid og samarbeider med mange dyktige fagfolk i hele regionen. I 2021 vil vi prioritere sykehusene i regionen.

LIN har få stillinger til å løse de mange oppgavene som er lagt til kompetasetjenesten, og er anbefalt utvidet etter NOU 2017:16. etter Stortingsmelding 24 (2019-2020) om lindrende behandling. En annen utfordring er å nå de minste kommunene, søkes løst ved utvide bruk av digitale løsninger.

Formalisering av organisert palliasjon både ved UNN som Universitetssykehus med lokal- og regional funksjon og ved lokalsykehus er utfordrende i en langstrakt landsdel med mange sykehus og få fagfolk med spesialisert kunnskap i palliasjon. For å kunne tilby likeverdige tilbud i vår region vil vi i lang tid trenge en sterk motor i arbeidet. Sammenlignet med andre kompetansetjenester har den manglende utbygde klinisk delen i UNN Tromsø betydning for behandling og omsorg, fagutvikling, utdanning og forskning. Miljøet er sårbart og vi ser fram til å en styrking gjennom etablering av senger.

En detaljert årsrapport kan fås ved henvendelse til regklb@unn.no eller bente.ervik@unn.no.

Den detaljerte årsrapporten er godkjent av referansegruppens medlemmer pr. mail.

Tromsø, april 2021

Bente Ervik, Leder/PhD.